

Kerkfabriek Sint-Ermelindis
Dorpsstraat 26
3360 Bierbeek

KERKENBELEIDSPLAN BIERBEEK

Oorspronkelijke versie dd 10 juni 2017
Addendum dd 16 april 2019
Huidige versie dd 15 maart 2025

Inhoudsopgave

1	Huidige situatie.....	4
2	Beschrijving van de gebouwen	5
2.1	De Sint-Hilariuskerk	5
2.1.1	Identificatie	5
2.1.2	Beschrijving:	5
2.1.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	9
2.1.4	Beschrijving van het huidig gebruik en de actuele functie	9
2.2	De Heilig-Kruiskerk	11
2.2.1	Identificatie:	11
2.2.2	Beschrijving:	11
2.2.3	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	14
2.3	De Sint-Lambertuskerk	16
2.3.1	Identificatie:	16
2.3.2	Beschrijving	16
2.3.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke ordening.....	18
2.3.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	19
2.4	De Sint-Antonius-Abtkerk	20
2.4.1	Identificatie	20
2.4.2	Beschrijving:	20
2.4.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	24
2.4.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	24
2.5	Kapel Onze-Lieve-Vrouw	25
2.5.1	Identificatie	25
2.5.2	Beschrijving	25
2.5.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	26
2.5.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	26
3	Procesverloop kerkenplan	27
4	Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik van onze parochiekerken.....	28
4.1	MJP 2020-2025:.....	29
4.2	MJP 2026-2031:.....	29
4.3	MJP 2032-2037:.....	29
4.4	Samenvatting	30
5	Financiële aspecten	31
5.1	Exploitatiekosten van de kerkfabrieken	31
5.2	Investeringskosten van de kerkfabrieken	31
6	Slotbeschouwingen.	32

1 Huidige situatie

De gemeente Bierbeek telde vier parochies, Bierbeek, Korbeek-Lo, Lovenjoel en Opvelp, die op 15 februari 2015 samengevoegd werden tot een nieuwe pastorale entiteit: de "Nieuwe Pastorale Zone Bierbeek".

Op 1 september 2017 trad Stefaan Callebaut in dienst als pastoor.

De vier parochies (Sint-Hilarius Bierbeek, Heilig Kruis Korbeek-Lo, Sint-Lambertus Lovenjoel en Sint-Antonius Abt Opvelp) zijn samengevoegd tot een nieuwe parochie met één kerkfabriek. De nieuwe parochie heeft de naam Sint-Ermelindis gekregen.

OPSOMMING VAN ALLE KERKEN EN ERKENDE KAPELLEN

- Sint-Hilariuskerk - deelgemeente Bierbeek
- O-L-Vrouwkapel - gehucht Bremt, deelgemeente Bierbeek
- Heilig-Kruiskerk - deelgemeente Korbeek-Lo
- Sint-Lambertuskerk - deelgemeente Lovenjoel
- Sint-Antonius-Abtkerk - deelgemeente Opvelp

EIGENAAR VAN HET GEBOUW

- Sint-Hilariuskerk: gemeente Bierbeek
- O-L-Vrouwkapel: kerkfabriek Bierbeek met erfpacht voor 99 jaar aan de gemeente die er een multifunctionele zaal heeft van gemaakt. De kapel werd door de bisschop profaan verklaard op 13 november 2018.
- Heilig-Kruiskerk: kerkfabriek Korbeek-Lo
- Sint-Lambertuskerk: gemeente Bierbeek
- Sint-Antonius-Abtkerk: gemeente Bierbeek

In 2013 werd een goedgekeurd pastorieplan getekend. De pastorie van Bierbeek is de overgebleven pastorie, de andere zijn gedesaffecteerd door de bisschop op 28 oktober 2021.

2 Beschrijving van de gebouwen

Hierna volgen de identificaties en beschrijvingen van elke kerk en kapel afzonderlijk.

2.1 De Sint-Hilariuskerk

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.1.1 Identificatie

Naam kerk:	Sint-Hilariuskerk
Ligging:	Dorpsstraat 26, 3360 Bierbeek
Eigenaar:	gemeente Bierbeek
Capaciteit:	300 zitplaatsen
Bescherming:	Bij Koninklijk Besluit van 19 januari 1944 werd de kerk een beschermd monument en zij staat kadastraal bekend als sectie 6, nr. 0200A, 00ha, 12a, 00 ca.

2.1.2 Beschrijving

2.1.2.1 Cultuurhistorische waarde

Rond het midden van de 12de eeuw lieten de heren van Bierbeek de kerk bouwen als 'eigenkerk' met kapittel. In 1189 schonken zij de nog niet voltooide kerk aan de benedictijnenabdij van Sint-Nicasius te Reims, die hier een priorij zou stichten. De priorij bleef bestaan tot in 1561, toen de kerk van Bierbeek toevertrouwd werd aan de Faculteit van Godsgelerdheid van de Leuvense Universiteit. Deze toestand bleef zo tot de Franse revolutie.

De kerk is een merkwaardig gebouw uit de 12de en 13de eeuw, gelegen op een kleine verhevenheid en omgeven door het kerkhof. De zware westtoren heeft een traptorentje aan de zuidkant en wordt ingesloten door de zijbeuken van een vijf traveeën lang schip; de lage uitspringende dwarsbeuk is van het Maasromaanse type met aan de oostkant een recht afgesloten koor.

De zandstenen onderbouw van de toren werd in de 18de eeuw bekleed met een aangepast witstenen parement, toen ook het classicistisch portaal (ter plaatse van de 13de-eeuwse ingang) en het grote raam erboven werden aangebracht.

Bakstenen klokkenverdieping (1784-1808) (arch. Everaert).

De zijbeuken werden verbreed in 1770-1771 door Corthout en tijdens de restauratie van 1905-1911 in neoromaanse stijl weer opgebouwd. Bij deze restauratie werden ook de verdwenen dwarsbeuken weer opgebouwd op de oorspronkelijke fundering en in dezelfde stijl als het koor. Bij deze restauratie werd een doopkapel toegevoegd aan de noordzijde.

Recente (vermoedelijk begin 20ste eeuw) sacristie aan de zuidoostzijde.

De breed op het schip geopende gelijkvloerse verdieping van de toren wordt overkluisd met zware kruisribgewelven (1260 en volgende). De romaanse beuk steunt op gemetselde pijlers (begin 13de eeuw); rijzige verhoudingen (huidige bevloering met 40 cm opgehoogd); houten zoldering met erboven behouden romaans dakgebint (1234). Van de afgebroken vieringboog zijn de aanzetten nog zichtbaar.

Vierkant koor, waarvan de oorspronkelijk vlakke houten zoldering in 1906 vervangen werd door een neoromaans kruisgewelf; buitenmuurversiering van lisenen en boogfriezen op geprofileerde kraagstenen; binnenin wasbekken onder mijterboog.

Grafstenen: in de kruisarmen, van prior Georges Lelarge (+ 1506) en van zijn broer ridder Nicolas Lelarge (+ 1546), van pastoor Franciscus Schandelius (+ 1663), in de middenbeuk van G. van Udekem (+ 1447), van Joanna Aerts (+ 1716) en tegen de noordpijler van de toren, van pastoor Martinus Gijbens (+ 1616); gotisch wijwatervat (1544) in de doopkapel.

In 1944 werd de kerk (met het orgel) beschermd als monument.

In de toren hangen vijf klokken:

1. Hilarius, 200 kg, do, 1807, Leuven, A. Vanden Gheyn. De enige klok, die tijdens de laatste wereldoorlog door de Duitsers niet weggevoerd werd.
2. Martinus, 1483 kg, re, 1953, Leuven, Fr. Sergeys
3. Walter, 912 kg, fa, 1953, Leuven, Fr. Sergeys
4. Petrus, 690 kg, la, 1990, Annecy (Fr.), Paccard
5. Maria, 485 kg, sol, 1990, Annecy, Paccard

Deze kerk is vroeger een pelgrimagekerk geweest. De patroonheilige Hilarius werd dan ook jaarlijks bij dit grote feest aangeropen voor de gezondheid van mens en vee. Na de viering werden varkenskoppen aan de armen uitgedeeld. Een bewijs van de pelgrimagekerk is de peervormige torenspits. De relikwie, die rond 1250 door de monniken meegebracht werd, wordt nog steeds zorgvuldig bewaard en werd destijds aan de gelovigen ter verering aangeboden.

In onze kerk wordt Hilarius afgebeeld met drie boeken op de rechterhand als symbool voor zijn status als kerkleeraar.

Meer info over de kerk in: *De Sint-Hilariuskerk van Bierbeek*, Sint-Hilariusparochie Bierbeek, 1990. D/1990-5838-1.

2.1.2.2 Architecturale mogelijkheden

Grootte: 40 m x 20 m; middenbeuk: 7 m breed, 18 m lang en 11 m hoog.

Opdeling: een vijf traveeën lang schip met twee zijbeuken, een uitspringende dwarsbeuk en een recht afgesloten koor. Sacristie aan de zuidoostzijde.

Toekomstige opdeling mogelijk: in principe mogelijk, maar moeilijk.

Aanwezige voorzieningen: luchtverwarming op aardgas; aansluitingspunt waterleiding (berghok portaal).

Toegankelijkheid: afzetmogelijkheid voor de deur met auto, hoofdingang met trappen, een kleine zijingang zonder trappen

Restauraties:

- ±1750 Plaatsing van de vloer met witte en blauwe tegels.

- 1775 Bouw van doksaal en plaatsing nieuw orgel (Robustelly); plaatsing van classicistische toegangsdeur en raam in de westgevel.

- 1784 Begin van de bouw van de bakstenen klokkenverdieping, die in 1808 wordt voltooid met daarop een achthoekige torenspits.

- 1899-1914 Restauratie van de buitenmuren, de kruisbeuken, het plafond van het kerk-schip, vernieuwing van de vensters in kathedraalglas, de zijbeuken, constructie van de doopkapel.

- 1966-67 Restauratie (S. Brigode en R.M. Lemaire) en aanpassingen van het interieur aan de liturgie volgens het Tweede Vaticaanse Concilie.

- 1998 De kerk wordt mechanisch en elektronisch beveiligd.

- 2000 De balken in de klokkentoren en op de zolderverdieping werden gerestaureerd met epoxyhars, sommige eiken balken werden vervangen door grenen.
Plaatsing van een brandwerende vloer op de torenverdieping,
Plaatsing van een metalen trap naar de klokkenverdieping en een metalen loopbrug over de middenbeuk en het hoogkoor.

- 2009 Restauratie van het Robustelly orgel (1775).

- 2010 Restauratie en beveiliging van de glasramen, door er voorzetrampen te plaatsen.

- 2015 De verouderde alarminstallatie werd vernieuwd in december door het Bierbeeks bedrijf B&B Security.

- 2023 De verwarmingsinstallatie werd vernieuwd met een nieuwe VIESSMANN gasketel, aangestuurd door een MAHR systeem uit Duitsland. Luchtvochtigheid wordt beperkt tot 70% en de temperatuur tot 16 graden Celsius. Luchtconvectoren zijn ingewerkt in de vloer.

- 2025 Het dak van de kerk wordt vernieuwd.

Kunstwerken in de kerk:

Periode	Materie	Naamgeving
13e e	1250 houtsnijwerk en zilver	reliëk St-Hilarius
14e e	Avesnesteën polychroom	St Anna-ten-drieën
15e e	houtsnijwerk polychroom	Antonius abt
	houtsnijwerk	Mater Dolorosa
	houtsnijwerk	Joannes de dooper
16e e	arduin met inscripties	doopvont prior Le Large
	Christusbeeld polychroom	trionfkrans
17e e	altaarblad gobertange steen	hoogaltaar met wijdingskruisen
	schilderij	St-Cecilia
	houtsnijwerk wit geverfd, goudopleg	Hubertus
	houtsnijwerk polychroom	Rochus
	vergulde lindenhout	pelikaan die zijn jongen voedt
18e e	houtsnijwerk	orgel (Robustelly)
	gedenkstenen	façade 4 stuks
	houtsnijwerk polychroom	Catharina van Alexandrië
	houtsnijwerk	Franciscus
	houtsnijwerk polychroom	Bernardus (niet gerestaureerd)
	houtsnijwerk-processiebeeld	O.L.V. (staakmadonna) en Jezus
	2 stuks houtsnijwerk	biechtstoelen
19e e	3-delig beeldhouwwerk Cornelius van Opstal	communiebank 1878
	torenuurwerk Michiels - koperwerk	eerste automaat in onze kerk
	14 stuks schilderijen op doek	kruisweg L.H. Redig
20e e	houtsnijwerk	Barbara
	houtsnijwerk polychroom	O.L.V. met Jezuskind
	beeldhouwwerk	hoofdaltaar met inscripties
20e e	gebrandschilderde glasramen 25 stuks	Ladon en Casier

2.1.2.3 Bouwfysische toestand

De laatste restauraties van de kerk vonden plaats in 2000 en 2025 (dak) en die van het orgel in 2009.

Regelmatig wordt door Monumentenwacht een inspectie verricht.

Het restauratiedossier voor het dak behelst: de spanten en de afwatering, waarvan de werken werden aanbesteed in 2024 voor een bedrag van 997.696 €. De werken zijn gestart op 1 oktober 2024.

Aan een tweede restauratiedossier voor de muren (vochtwering, vervangen verweerde stenen, risico op loskomend parement, stabilisering) werd eveneens gewerkt. De ontwerpfase werd in 2017 ingediend bij de Gemeente.

Het preadvies van het agentschap Onroerend Erfgoed werd afgeleverd op 8 augustus 2018 en het dossier werd ingediend door de gemeente op 9 december 2018.

Deze kerk bezit ook een bijzondere akoestiek, die zeer gewaardeerd wordt door het publiek maar ook en vooral door muzikliefhebbers en orgelspelers.

2.1.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

- De dorpskern van Bierbeek, als **dorpsgezicht beschermd**, wordt gevormd door de Sint-Hilarius parochiekerk en haar onmiddellijke omgeving bestaande uit het kerkhof, de omheiningsmuur van het kerkhof, de pastorie, de hoeve ten oosten van de kerk en dichte bebouwing uit de 18de eeuw ten westen van de kerk. De kerk ligt hoger dan de omgevende woningen en bepaalt in sterke mate het dorpsgezicht.
- De **pastorij** ligt vlakbij ten zuiden van de kerk, ten noorden ligt het niet meer gebruikte **kerkhof** waarop zich nog enkele grafmonumenten bevinden.
- De parochiezaal, omgevormd tot een multifunctionele zaal en beheerd door een vzw, grenst ten oosten aan de kerk. De werking ervan wordt gesubsidieerd door de gemeente.
- Aan de voet van de kerk bevindt zich een bushalte.
- Er is beperkte parkeerplaats in de onmiddellijke omgeving van de kerk die niet exclusief voorbehouden is voor de kerkgangers. Op 200 m ligt er een ruime parking aan het gemeentehuis en vrijetijdscentrum de borre.

2.1.4 Beschrijving van het huidig gebruik en de actuele functie

- De Sint-Hilariuskerk is de **zondagskerk** van de parochiale zone Bierbeek. Elke zondag en alle feestdagen vindt er een Eucharistieviering plaats.

-	Bierbeek St- Hilarius	Korbeek-Lo H. Kruis	Lovenjoel St-Lambertus	Opvelp St-Antonius	Bremt O-L-Vrouw
Aantal deelnemers in 2024	50...100	40....60	Buiten ge- bruik	Buiten ge- bruik	In erfpacht

- De kerkraad staat open voor deelname aan "Open Kerken"
- Toeristische trekpleister (bedevaart): neen
- Andere activiteiten in de kerk:
 - Catechesemomenten
 - Wekelijkse repetitie van het koor
 - Concerten in de kerk o.l.v. de Koninklijke harmonie
 - Bierbeek kermis met begeleiding door de Koninklijke Harmonie
 - Jaarlijks kerstconcert van het Davidsfonds rond 25 december
 - Tentoonstellingen in de kerk
 - ...

- Bijzondere kerkelijke vieringen vanaf 2013:

Jaartal	Huwelijken	Doopsels	Uitvaarten
2013	6	14	19
2014	4	17	13
2015	3	16	22
2016	2	9	15
2017		9	18
2018	4	13	18
2019		11	19
2020	1	5	5
2021	5	5	6
2022	5	12	16
2023	2	15	10
2024	3	11	12

Jaar en datum	Eerste communie	Vormsel
2013	35	29
2014	38	35
2015	31	27
2016	45	35
2017		
2018		
2019		
2020	65	39
2021	39	31
2022	50	45
2023	32	35
2024	32	45

2.2 De Heilig-Kruiskerk

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.2.1 Identificatie

Naam kerk:	Heilig-Kruis
Ligging:	Pastoriestraat, ZN, 3360 Bierbeek, op de hoek met de Bierbeekstraat
Eigenaar:	Kerkfabriek
Capaciteit:	180 zitplaatsen
Bescherming:	Beschermd als monument samen met de kerkhofmuur door Vlaams minister Sauwens op 01-12-1999

2.2.2 Beschrijving

2.2.2.1 Cultuurhistorische waarde

De Heilig-Kruiskerk is een relatief bescheiden en sober opgevatte parochiekerk, gebouwd in opdracht van de Norbertijnerabdij van Park, die er sinds 1481 het patronaats- en tiendenrecht bezat. De stilistisch heterogene, eenbeukige bak- en zandstenen kerk met originele inplanting te midden van een ommuurd kerkhof is samengesteld uit een driezijdig afgesloten, laatbarok koor (1687), een classicistisch geïnspireerde beuk (1715-1726) en een neoclassicistische uitbreiding (1852) met ingebouwde westertoren, naar ontwerp van provinciaal-architect A. Van Arenbergh (1799-1877). Het met kruisribgewelven en met gedrukt tongewelf overwelfde interieur omvat een waardevol meubilair, voornamelijk daterend uit de 17de-18de eeuw.

In 1715 werd het bouwvallig, vermoedelijk driebeukig, schip afgebroken en vervangen door de huidige beuk. Volgens een cartouche boven de ingang van het koor waren de werken beëindigd in 1726. Tezelfdertijd werd ook een houten toren gebouwd. Het nieuwe schip omvatte de vier oostelijke traveeën en werd opgetrokken in baksteen. De travee-indeling wordt bepaald door gedrongen steunberen en korfboogvensters ingeschreven in een rechthoekige, gepleisterde omlijsting versierd met uitspringende, trapeziumvormige sluitsteen en dropmotieven.

In 1852-54 werd de kerk naar het westen toe met een travee verlengd en werd de vierkante toren met aanleunende bijgebouwen (doopkapel en trap naar het doksaal) opgericht. Twee gedenkstenen, één in de noordmuur en één in de doopkapel, verwijzen naar deze bouwcampagne.

Ontwerper was provinciaal architect Alexander Van Arenbergh (1799-1877). Het zijn eenvoudige bakstenen volumes met plint en regelmatige hoekkettingen in gobertangesteent.

De klokkenverdieping is rondom opengewerkt met vier rondbogige galmgaten.

Wat het meubilair betreft dient in eerste instantie melding gemaakt van het portiekaltaar (1625 en eind 17de-begin 18de eeuw) in gemarmerd hout, de merkwaardige combinatie biechtstoel (1691)-preekstoel (2de helft 18de eeuw) en het orgel (2de helft 18de eeuw).

De kerk is ingeplant te midden van een volledig ommuurd kerkhof. De 1,5 à 2 meter hoge bakstenen muur met betonnen afdekplaten en een smeedijzeren hek tussen hardstenen pijlers dateert vermoedelijk van bij de vergroting van de kerk rond 1852.

2.2.2.2 Architecturale mogelijkheden

- De kerk is een relatief kleine (+/- 300 m²) zaalkerk met koor en sacristie en balkonorgel. De kerk is te klein om deelruimtes af te splitsen. De kerk is ook nog omgeven door grafmonumenten, en maakt deel uit van een beschermd dorpsgezicht, wat een uitbreiding bemoeilijkt.
- De kerk is goed toegankelijk zonder trappen.
- In 2010 werd een restauratiedossier (exclusief het orgel, op vraag van Erfgoed) ingediend waarvoor de gewestelijke restauratiepremie in 2016 werden toegekend door de bevoegde minister. De aanbesteding is voor goedkeuring overgemaakt aan Onroerend Erfgoed. De restauratie vond in 2017-2019 plaats.
- Spijtig genoeg werd pas in 2014 een restauratiedossier voor het beschermde orgel ingediend. Dit orgel is een balkonorgel dat blijkens het dossier stabiliteitswerken van de vloer vereist, wat dus beter zou uitgevoerd worden samen met de restauratiewerken van de kerk. Het orgel werd uiteindelijk in 2022-2023 gerestaureerd.
- De relevante gemaakte keuzes van de restauratie zijn de volgende:
 - Interieur- en schilderwerken: men heeft gekozen voor de kleurstelling van rond 1860.
 - De vlakken van wanden en plafonds in zeer lichtgrijs. Kroonlijst, gordelbogen en dagkanten van vensters in lichte oker. Consoles onder de gordelbogen en grote holprofiel van de kroonlijst in lichtgroen. Donkerrode biezen aan de raamdagkanten en de vlakken van de gordelbogen.
 - Er wordt een nieuw verwarmingssysteem geïnstalleerd zoals in de abdijkerk van Averbode en de kerk van Hakendover (Mahr systeem uit Duitsland). In 3 verwarmingsputten wordt lucht uit de kerk aangezogen, gefilterd en verwarmd, waarna ze terug in de kerkruimte gevoerd wordt. De warmtestations worden in de grond ingebouwd waarbij plaatselijk de vloer dient opengebrouwen te worden. De warmtestations hebben een buitenmantel in roestvrij staal en aan de binnenzijde een isolerende mantel teneinde warmteverlies te vermijden. Ze zijn verder voorzien van geruisloos draaiende ventilatoren en een filtersectie. Het geheel wordt voorzien van een afdekrooster in staal zodat een gelijkmatige verdeling van de lucht mogelijk wordt.
 - Een computergestuurd regelsysteem zorgt voor een geleidelijke opwarming van de kerk. Temperatuurschommelingen worden door de voorziene regeling ver-

- meden zodat er steeds een constante temperatuur kan aangehouden worden. Nachtverlaging is tevens standaard aanwezig. Op eenvoudige wijze kan men temperatuurstellingen programmeren
- De oude verwarmingsketel op stookolie werd vervangen door een aardgas gestookte condensatieketel.
 - De elektriciteit en de verlichting worden volledig vernieuwd. Er is gekozen voor de combinatie van indirecte verlichting (beschijnen van de plafonds) en directe verlichting (verlichten van het interieur) waarbij de verlichtingsarmaturen onzichtbaar opgesteld worden achter de kroonlijsten van het schip.
 - Deze basisverlichting wordt aangevuld met enkele objectverlichtingen om accenten te leggen (altaar, waardevol beeld,...).
 - Om de toegankelijkheid van de kerk te verbeteren, werd een eenvoudige verlichting aan de buitenzijde aangebracht met bewegingssensor.
 - Er is een nieuwe muziek- en geluidsinstallatie aangekocht.
- Enkele waardevolle interieur goederen:
 - Combinatie biechtstoel-preekstoel uit de 18de eeuw
 - Hoofd-portiekaltaar (1625) vernieuwd 2de helft 18de eeuw, gemarmerd hout, beeld in bekroningsnis, O-L-Vrouw met kind (17de eeuw) in geschilderd hout, met recenter tabernakel (1902)
 - 14de-eeuwse corpus Christi (gepolychromeerd hout) die in de kerk ophangt
 - Chrismatorium (17de eeuw)
 - Ciborie (18de eeuw)
 - Custode (18de eeuw)
 - Ornamentenkast sacristie (18de eeuw)
 - Kelk messing, zilver en goud (20ste eeuw)
 - Kruisreliëhouder, koper op houten kern, deels verzilverd (1810)
 - Kruis hoogaltaar (17de eeuw)
 - Kruis buiten (19de eeuw)
 - Gerestaureerde wijwaterremmer (20ste eeuw)
 - Wijwaterkwispel (1783)
 - Sacristieklokje, brons diam. 18,6 cm; hoogte 24cm, versierd (Petit en Fritsen)
 - Klok brons (1671) Johannes en Josephus Plumeré; diameter 84,5 cm slagdikte 6cm
 - Altaarlezenaar messing (19de eeuw)
 - Lezenaar hout (18de eeuw)
 - Pixis, messing (19de eeuw)
 - Sedilia en consoletafeltje (18de eeuw)
 - Kruisweg, 14 staties (19de eeuw), geschilderd door Constance de Dieudonné
 - Waterketel met kraan en wasbak (17de eeuw), koper met Gobertangesteent
 - Gekleed beeld O-L-Vrouw met kind (19de eeuw)
 - Godslamp, gedreven geel koper (1838)
 - 6 kandelaars in gedreven geel koper (1691-1710)
 - 6 kandelaars in verzilverd gedreven geel koper (19de eeuw)
 - De **volledige inventaris** is gearchiveerd in www.erfgoedplus.be

2.2.2.3 Bouwfysische toestand

- Door de grondige restauratie zullen er gedurende tientallen jaren weinig kosten zijn aan de kerk en het orgel.

- De kerkfabriek is eigenaar van de beschermde kerk (en de pastorie).
- Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke ordening:

Het centrum van Korbeek-Lo is uitgebouwd rond de Heilig-Kruiskerk. Typerend voor de dorpskern is het contrast tussen enerzijds een vrij dichte, langs de Bierbeekstraat zelfs aaneengesloten bebouwing en anderzijds een grote openheid met weilanden en beemden langs de Pastoriestraat. Naast de Heilig-Kruiskerk, liggen de Caluwaertshoeve en verder oostwaarts de pastorie.

Tegenover de kerk bevindt zich het Buurthuis van Korbeek-Lo met feestzaal en drankgelegenheid.

Meer zuidwaarts langs de Bierbeekstraat ligt het kasteeldomein Vijverhof.

Het kerkhof rond de kerk bevatte vroeger een godsakker met ruim 400 begraafplaatsen waarvan een 47-tal gemarkeerd door smeedijzeren kruisen.

Vandaag wordt er niet meer begraven

De kapel van Onze-Lieve-Vrouw der Zieckelieden, een heropbouw in 1948 op het oude kerkhof, waarbij enkel de originele gedenksteen werd bewaard, verwijst naar de in 1713 gesloopte kapel in de Ziekenlingenstraat. Het originele 14de-eeuwse Mariabeeld wordt momenteel in de kerk bewaard.

De Pastorijstraat die vanouds het eerst was bebouwd toont een heterogene, relatief open bebouwing gaande van nieuwbouw tot restanten van oudere landelijke bebouwing van het langgeveltype. Een van de meest gaaf bewaarde voorbeelden van dit type, namelijk een voormalig estaminet annex kosterwoning, werd enkele tientallen jaren geleden gesloopt. De braakliggende hoek Bierbeekstraat-Vengerstraat werd als parking ingericht. De Bierbeekstraat daarentegen toont een vrijwel homogeen eind 19de-, begin 20ste-eeuwse, overwegend aaneengesloten bebouwing, en is als dusdanig representatief voor de aanzienlijke bevolkingsaanroei die Korbeek-Lo in die periode kende. Het meest markant hierbij zijn het voormalig gemeentehuis (eind 19de eeuw) tegenover de kerk, de ruime herenwoning met park in de bocht van de Bierbeekstraat en het hoekcafé waar midden vorige eeuw de koninklijke fanfare Orpheus werd opgericht. Even karakteriserend is de onbebouwde strook tussen kerk en pastorie met weilanden en boomgaard, ruimtelijk en visueel aansluitend op de Molenbeekvallei. Daarnaast telt de dorpskern enkele merkwaardige bomen waaronder de monumentale beuken ten zuiden van de kerk, een Japanse notenboom (*Ginkgo biloba* L.) en een zomerlinde met ingesneden blad (*Tilia platyphyllos* 'Laciniata') in de tuin van de woning naast de kerk.

In de buurt van de kerk is er voldoende parkeergelegenheid: parking in de Bierbeekstraat en langs de Pastoriestraat, met in totaal een 60-tal parkeerplaatsen. Meerdere buslijnen doorkruisen het centrum.

2.2.3 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

2.2.3.1 Gebruik voor de eredienst

De relatief kleine kerk, met 180 zitplaatsen, werd in 2017 nog wekelijks gebruikt voor zondagsvieringen (gemiddeld 40 kerkgangers) met opluistering door het plaatselijk kerkkoor. Ook begrafenissen en dopen vonden er plaats. De Heilig-Kruiskerk is de tweede kerk van de pastorale zone. Nu worden er tweewekelijks vieringen gehouden, alsook dopen, huwelijksinzegeningen en begrafenissen.

Zie hieronder de gebruiksgegevens die aan het bisdom werden verstrekt.

Bijzondere kerkelijke vieringen van 2013 tot 2024:

Jaartal	Huwelijken	Doopsels	Uitvaarten
2013	1	16	16
2014	1	18	19
2015	0	10	12
2016	1	9	13
2017		6	14
2018	4	1	
2019		4	6
2020	1	4	6
2021	2	23	10
2022	3	19	7
2023	2	12	11
2024		4	7

2.2.3.2 Medegebruik

- De kerk wordt nu wekelijks gebruikt door twee profane koren die er hun zangrepetities houden. Ook het kerkkoor repeteert er.
- De kerkraad stelt de kerk ook ter beschikking voor orgelstudenten, concerten, lezingen, ...
- Voor nevengebruik in de ruimte is de kerk niet geschikt omdat ze al vrij klein is.

2.3 De Sint-Lambertuskerk

2.3.1 Identificatie

Naam kerk:	Sint Lambertus
Ligging:	Stationsstraat 50, 3360 Bierbeek (Lovenjoel)
Eigenaar:	Gemeente Bierbeek
Capaciteit:	180 zitplaatsen
Bescherming:	Beschermd als monument bij MB van 7/02/1994 en definitief sinds 15-05-2009 door ministerieel besluit ondertekend door Dirk Van Mechelen. Het orgel is wegens zijn historische waarde beschermd door het koninklijk besluit van 32-01-1981, ondertekend door Rika De Backer. De kerk maakt, samen met het park Salve Mater en het dorpsplein, deel uit van een beschermd dorpsgezicht door een ministerieel besluit van 17-02-1994, ondertekend door Johan Sauwens.

2.3.2 Beschrijving

2.3.2.1 Cultuurhistorische waarde

Neogotische parochiekerk met bewaarde gotische toren.

Op het voorheen omringende, ommuurde kerkhof werd er begraven tot 1 april 1951. Op dat ogenblik werd de nieuwe begraafplaats aan de Kerselaarlaan in gebruik genomen. In 1971 werd het oude kerkhof omgevormd tot parking. Ten noordwesten bleven de hardstenen grafmonumenten van de familie de Spoelberch bewaard. Het meest linkse graf, omgeven door een ijzeren hek, is het eigenlijke familiegraf met het familiewapen 'Zonder Ergh' en dateert van 1873. Het werd gerestaureerd in 2007. De rechtse grafsteen is van Felix-Franciscus de Spoelberch (1868). Deze steen werd verplaatst bij de heraanleg van het kerkplein in 1971. De kerk werd als monument beschermd bij MB van 17/02/1994, het orgel bij besluit van 23/01/1981.

Historische waarde: vermeld sinds de 11de eeuw als vermaard bedevaartsoord. Tijdens het ancien régime vermeld als parochiekerk. Achtereenvolgens in het bezit van de bisschoppen van Luik en van het kapittel van Visé onderscheidt deze plattelandskerk zich door haar nauwe band met de dorpsheren en meer bepaald met de familie de Spoelberch, wat zich architecturaal vertaalde in een decoratief, schermvormend gevelfront

dat het pittoreske, oostelijke eindpunt vormt van de oost-west gerichte vista van het vroeg-landschappelijke kasteelpark.

Architectuurhistorisch vormt de in 1854 door provinciaal architect Alexander Van Arenberg (Leuven, 1799-18777) gebouwde Sint-Lambertuskerk een in- en uitwendig gaaf bewaard voorbeeld van een vroeg-neogotische, landelijke parochiekerk waarbij de eind 15de-eeuwse vierkante, natuurstenen weststoren werd geïntegreerd in een bak- en natuurstenen, vijf traveeën tellend, eenbeukig volume met driezijdig gesloten koor. Als scharnierpunt binnen het omvangrijke, religieuze oeuvre van Van Arenbergh dat van een sober neoclassicisme naar een pittoresk-decoratief eclectisme evolueerde onderscheidt de Sint-Lambertuskerk zich door een opmerkelijk samengaan van een nog neoclassicistisch concept met een neogotisch vocabularium.

Artistieke waarde: ondanks de kruisribgewelven nog neoclassicistische gedachte, heldere en sobere binnenruimte met een kwaliteitsvolle, overwegend neogotische stoffering - waaronder een beschermd orgel en glasramen van het Brugs atelier Dobbelaere en dit in combinatie met het waardevolle, 18de-eeuwse meubilair uit de vroegere kerk.

Na de bouw in 1854 van de nieuwe kerk zijn de voornaamste aanpassingen aan het interieur de volgende: in 1877-1879 wordt de houten lambrisering van de kerk en van het koor en het gestoelte verder afgewerkt. Een gedeelte zou dus al bestaan hebben van bij de bouw van de kerk. Een zekere Hollanders maakte dit.

In 1904 wordt het hoofdaltaar aangebracht. Het is een ontwerp van architect Goffaerts en wordt betaald met een bijzondere gift.

Het tabernakel is een werk van kunstschilder Gilmotte uit Luik.

De zijaltaren zijn van Van Uytvanck uit Leuven en werden geschilderd door Algoed. Ze dateren van omstreeks 1930.

De glasramen zijn gemaakt door Dobbelaere te Brugge en werden geschonken door de families Paulus en Van Schoonbeek van Lovenjoel. Het jaar is ons niet bekend.

De kruisweg werd besteld door pastoor De Groote en werd eveneens betaald met giften van verschillende parochianen.

We nemen aan dat de twee renaissance biechtstoelen en de preekstoel uit de oude kerk herbruikt werden.

Het orgel dateert van omstreeks 1850 en werd gemaakt door de ateliers Clerinx te Sint Truiden. Elementen uit één of meerdere oudere orgels werden opnieuw gebruikt.

Bij K.B. van 25/3/1981 werd het orgel als monument geklasseerd. In 1931 werd het grondig nagezien en gerestaureerd door orgelbouwer J.B. D'Hondt uit Wolfsdonk.

In de weekkapel hangt een onlangs gerestaureerd schilderij "Ecce Homo" dat omstreeks 1700 geschilderd werd door Lambert Blendeff, iconograaf van de Katholieke Universiteit van Leuven.

Het beeld in de kerk van de H. Rita, patrones van de hopeloze gevallen, werd geplaatst door pastoor Schorpion bij zijn aankomst in de parochie in 1948, om een belofte in te lossen.

In de kerk hangen dan nog drie schilderijen:

Sint Joris doodt de draak, van P.J. Verhaeghen. Dit schilderij is getekend en gedateerd onderaan rechts: P.J. Verhaeghen 1781 (1787?). Het werd in 1931 en ook recent nogmaals grondig gerestaureerd.

Sint Lambertus verheerlijkt, van Wierinckx(?). Het schilderij is getekend, noch gedateerd. Sint Lambertus wordt voorgesteld in bisschopsgewaad, met mijter en bekleed

met priestergewaad, zwevend in een wolk. Op het voorplan zijn twee moordenaars weergegeven als twee Romeins geklede soldaten. Ook dit schilderij werd recent gerestaureerd.

Het Laatste Avondmaal, van een onbekende meester. Dit schilderij werd na restauratie opgehangen boven het hoofdaltaar.

In de weekkapel hangt ook een gekruisigde Christus van Aerts, een werk dat recentelijk gerestaureerd werd.

In september 1982 verdween het beeld van de H. Ermelindis uit de kerk.

Dit was het beeldje dat voorheen in de kapel in Bruulbos stond. Daar werd het geplaatst omstreeks 1905 toen het oude ook al gestolen was. In de kerk werd het ontvreemde beeldje vervangen door een veel groter (H : 80,5cm) op 15 juli 1984. Het nieuwe beeld werd gesneden uit lindehout in de kunstateliers van de abdij van Maredsous. Het werd betaald met giften van de parochianen.

Tegen de linker zijmuur van de kerk staat een marmeren grafsteen met wapenschild ter herdenking aan het feit dat de adellijke familie de Spoelberch Heer was van Lovenjoel. De tekst luidt : "SEPULTURE DES SEIGNEURS DE LOVENIOUL DE L'ANCIENNE NOBLE MAISON DE SPOELBERCH 1558".

2.3.2.2 Architecturale mogelijkheden

De kerk is een zaalkerk zonder zijbeuken en is ongeveer 345 m² groot, en bestaat verder uit een portaal, sacristie, CV lokaal, koor en schip.

De kerk is waarschijnlijk te klein om deelruimtes af te splitsen.

Er zijn geen sanitaire voorzieningen in de kerk.

De kerk is toegankelijk gemaakt voor andersvaliden.

2.3.2.3 Bouwfysische toestand

De kerk is in 2015 volledig binnen herschilderd en er werd nieuwe verlichting geïnstalleerd.

De verwarming draait op aardgas en dateert van 1984.

Het leien dak werd aan de noordkant in 2016 ontmost.

Verder is de kerk in relatief goede staat.

2.3.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke ordening

De kerk maakt, zoals eerder gezegd, deel uit van een beschermd dorpsgezicht.

Ten westen en ten noorden van de kerk ligt het park Salve Mater. De pastorie ligt vlak naast de kerk in het noordoosten, maar wordt ondertussen beheerd door de gemeente die er eigenaar van is. Ten zuiden ligt de Stationsstraat, de hoofdstraat van Lovenjoel.

Het vroegere kerkhof rond de kerk werd verwijderd, en hierdoor is de kerk op een dorpsplein komen te liggen met een 20-tal parkeerplaatsen.

De parkeerruimte rond de kerk is beperkt.

Er is een bushalte in de nabijheid van de kerk.

De uitbreidingsmogelijkheden zijn beperkt of onbestaande door de bescherming van het dorpsgezicht.

2.3.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De kerk is in 2022 buiten gebruik gesteld voor de erediensten.

De kerk wordt nog op zondag opengesteld voor persoonlijk gebed.

Gebruik door derden:

- Concerten
- Tentoonstellingen
- Infoavond vleermuizen (éénmaal per jaar)
- Repair café (enkele keren per jaar)
- Activiteiten van sociale organisaties

Het waarderingstraject van de roerende goederen in de kerk is opgestart in 2024 onder begeleiding van Parcum. In 2025 zullen de goederen hun nieuwe bestemming kennen (ter plaatse blijven, naar een andere kerk, naar een Erfgoed depot, weggeschonken of vernietigd). Er zal dan een desaffectatie aangevraagd worden.

De gemeente ziet op dit ogenblik geen andere mogelijke bestemming dan een gemeenschapsfunctie.

2.4 De Sint-Antonius-Abtkerk

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.4.1 Identificatie

Naam kerk:	Sint Antonius-Abt
Ligging:	Hoegaardsesteenweg 8, 3360 Bierbeek (Opvelp)
Eigenaar:	Gemeente Bierbeek
Capaciteit:	140 zitplaatsen
Bescherming:	De kerk met inbegrip van kerkhofmuur met hekkens is beschermd als monument door MB van 15-05-2000 ondertekend door Johan Sauwens. Het orgel is wegens zijn historische waarde beschermd door het koninklijk besluit van 32-01-1981, ondertekend door Rika De Backer. De kerk maakt deel uit van een beschermd dorpsgezicht (MB van 15-05-2000).

2.4.2 Beschrijving

2.4.2.1 Cultuurhistorische waarde

De Sint-Antonius-Abtkerk met inbegrip van kerkhofmuur met hekkens is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de historische waarde.

In oorsprong was de kerk wellicht een castrale kapel en daarna een romaanse kerk. In 1223 is het patronaat en de tienden van Opvelp geschonken aan de abdij Maagdendal te Oplinter. De huidige kerk, in classicistische stijl, stamt uit 1559 en werd gebouwd op de funderingen van de oude romaanse kerk.

Uit archivalia blijkt dat de kerk zich op het einde van de 18de eeuw in zeer slechte staat bevond. In 1770 werd de kerk, met behoud van de oude muren, heropgebouwd. Een gebeitelde, blauwe steen boven de grote ingang deur vermeldt deze heuglijke datum met de woorden: 'In Domino Confido'. Vóór de deur op de grond ligt ook een grote, blauwe steen, waarvan de inschriften bijna gans verdwenen zijn. Men bemerkt nog met grote moeite de beelden van twee personen, wier kostumering op die eeuw wijst.

De kerk bleef tot aan de Franse Revolutie in het bezit van de abdij Maagdendal te Oplinter. De huidige eigenaar van de kerk is de gemeente Bierbeek. Aanvankelijk was de kerk toegewijd aan Sint Lambertus. Bij de fusie van gemeenten in 1976 werd, om verarring te voorkomen met de parochie van Lovenjoel, de patroonheilige van de kerk "Sint Antonius Abt".

Deze relatief bescheiden bak- en kalkstenen dorpskerk omvat een driebeukig schip van vier traveeën, met ingebouwde weststoren en een twee traveeën diep, driezijdig afgesloten koor waarop aan de oostzijde een sacristie aansluit. Midden- en zijbeuken zijn afgedekt met één doorlopend zadeldak in kunstleien waardoor de middenbeuk geen directe verlichting geniet. Overeenkomstig de tijdgeest toont de kerk een sobere, door regelmatige hoekkettingen belijnde gevelopbouw voorzien van eenvormig uitgewerkte kalkstenen steekboogvensters, onderling verbonden met een cordonlijst ter hoogte van de onderdorpels. Opvallend is de hoge, omlopende kalkstenen plint die in de sacristie echter ontbreekt. Gaat het hier om hergebruik van de oude muren zoals de Raad van Brabant had geëist?

De westwand wordt gedomineerd door een vierkante, vier bouwlagen tellende klokkentoren met ingesnoerde spits. De inkomdeur met korfbogig bovenlicht is gevat in een rechthoekige kalkstenen omlijsting versierd met Toscaanse pilasters, trapeziumvormige sluitsteen en geprofileerde druiplijst. Boven de deur het wapenschild van abdis Victoire Mondelier met haar devies "IN DOMINO CONFIDO" en het jaartal 1770. De bovendorpel van de houten toegangsdeur draagt het jaartal 1772. De hogere niveaus van doksaal en klokkenverdieping ten slotte zijn opengewerkt met verticale lichtspleten en vier steekboogvormige galmgaten.

2.4.2.1.1 Binnenruimte

De homogeen witgeschilderde binnenruimte met zwartgrijze natuurstenen vloer wordt in drie beuken opgedeeld door rondbogen op vierkante pijlers. Een doorlopende, ter hoogte van de pijlers, gekorniste kroonlijst, rustend op met rolwerk en rocaillemotieven versierde consoles zorgt voor een ruimtelijke binding tussen koor en middenbeuk. De gestucte, met rolwerk en bladmotieven opgehoogde zoldering bestaat uit een vlak middengedeelte waarop een uitvergroete, door platte banden in vakken opgedeelde kooflijst aansluit. De zijbeuken daarentegen zijn vlak afgedekt met eenvoudig lijstwerk in stuc. Eind jaren 1960 werd de kerk volledig herschilderd.

Het koor wordt helder verlicht door vier, op een gekleurde boord na, monochrome glasramen. In de zijbeuken zorgen zeven niet gedateerde brandglasramen met heiligenvoorstellingen (Heilige Antonius abt, Heilige Petrus, Heilige Lambertus, Heilige Rita, Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes, Heilige Anna, Heilige Augustinus), giften van welgestelde parochianen, voor een manifeste stijlbreuk. Boven de westingang een brand-

glasraam met voorstelling van de Eucharistie. Tegen de pijlers en de beukwanden geelkoperen, 19de-eeuwse lichtarmen.

In de kerk werden een onbekend aantal mensen begraven, zo bijvoorbeeld een vrouw uit de 16de eeuw (+/- 1559) in een grafkelder onder het nieuwe altaar.

2.4.2.1.2 Meubilair

Het meubilair dateert vrijwel volledig uit de 18de eeuw: hoofd- en zijaltaren in gemarmerd en beschilderd hout, twee eiken biechtstoelen en de inmiddels verdwenen communiebank. De in de ruimte naast de toren gestockeerde preekstoel dateert van 1663. In de twee credenstafels in regencestijl die zich in het koor bevinden zouden elementen van het verdwenen koorgestoelte zijn verwerkt. Het koor zelf is afgewerkt met een witgeschilderde houten lambrisering met decoratieve motieven in médaillon (circa 1775). Twee gotische knopkapitelen (14de eeuw) doen dienst als wijwatervat. Vermeldenswaard zijn verder de drie houten, gepolychromeerde heiligenbeelden op rocailleconsoles tegen de pijlers: de Heilige Rochus van Montpellier (begin 17de eeuw), de Heilige Lambertus (begin 18de eeuw) en de Heilige Antonius abt (18de eeuw) en verder een Onze-Lieve-Vrouw met kind (tweede helft 16de eeuw). Het orgel van P.H. Anneessens (circa 1860-1865) werd bij Koninklijk Besluit van 23.01.1981 beschermd als monument. De origineel 18de-eeuwse orgelkast werd ingrijpend aangepast bij de bouw van een nieuw doksaal.

2.4.2.1.3 Kerkhof

Een tiental trappen leiden naar de hoger gelegen kerk en het volledig met een bakstenen muur omsloten kerkhof. Deze toegang dateert van 1898, periode waarin ook de kerkhofmuur werd gerestaureerd. Het kerkhof telt ongeveer 140 begraafplaatsen waarvan de meesten niet voor 1940 dateren. Uitzondering vormen een 16de-eeuwse grafsteen met voorstelling van een overleden echtpaar bij de toegang tot het kerkhof, een priestergraf (+ 1903) bij het koor en de grafsteen van de voormalige koster Jacobus Noé (†1874) bij de pastoriepoort. De typologische gaafheid van het geheel, kerk en kerkhof, wordt nog onderstreept door de dominante ligging op een hoogte, te midden van het volledig ommuurde kerkhof dat sinds 2023 niet meer als actieve begraafplaats functioneert (uitdovend scenario). De concessies kunnen nog blijven bestaan tot uiterlijk 2052.

2.4.2.2 Architecturale mogelijkheden

De kerk is een homogeen classicistische, bak- en kalkstenen plattelandskerk bestaande uit een vier traveeën diep, driebeukig schip, een ingebouwde westtoren en een driezijdig afgesloten, rechthoekig koor met aansluitende sacristie.

De typologische gaafheid van het geheel wordt nog onderstreept door de dominante ligging op een hoogte, te midden van een volledig ommuurd kerkhof.. De kerk ligt verhoogd t.o.v. de straat en is toegankelijk via inkomtrappen. In de kerk is plaats voor ongeveer 140 personen, m.a.w. het is een relatief kleine kerk van 375 m², die zeer gemakkelijk en snel verwarmd kan worden. De kerk is nu uitgerust met hoog rendement LED-verlichting. De kerk is uitgerust met een goede geluidsinstallatie waardoor de verstaanbaarheid overal zeer goed is in de kerk.

2.4.2.2.1 Kunstwerken in de kerk

Periode	Materie	Naamgeving
1701 – 1750	houtsnijwerk	zijaltaar, portiekaltaar OLV
1701 – 1750	houtsnijwerk	zijaltaar, portiekaltaar H.L.
1766	houtsnijwerk	hoofdaltaar
1751 – 1800	houtsnijwerk	Biechtstoel (2x)
1801 – 1850	hout en ivoor	altaar lessenaar
1778	zilver	misampullen met schaal
1701	zilver	chrismatorium
1780	zilver	ciborie
1801 – 1900	zilver	ciborie
1781	zilver	Kelk
1775	eik	binnendeur (2x)
1775	eik	muurbetimmering
1701 – 1900	koper	doopvont
1541 – 1560	hardsteen	grafsteen
1765	hardsteen	grafsteen
1791 – 1800	eik	Kerkorgel (beschermd)
1801 – 1810	eik	koorlessenaar)
1801 – 1850	hout	kerkcollecteschaal
1663	eik	preekstoel
1801 – 1900	hout	bidstoel
1750	schilderdoek - olieverf	altaar schilderij (Lambertus)
1551	houtsnijwerk polychroom	O.L.V. met kind
1601 – 1610	houtsnijwerk polychroom	H. Rochus van Montpellier
1701 – 1710	houtsnijwerk polychroom	H. Lambertus
1701 – 1800	houtsnijwerk polychroom	H. Antonius abt
1690 – 1900	hout	Credens
1690 – 1900	hout	ceremoniële tafel
1851 – 1900	zijde	Vaandels – processie (4x)
1851 – 1900	zijde	Kazuifels (3x)
1801 – 1900	koper	godslamp
1651 – 1810	Metaal - koper	Kanderlaars (16x)
1791 – 1850	Metaal - koper	wandlamp
1801 – 1810	koper	verschillende heiligen
1301 – 1400	zandsteen	Wijwatervat (2x)
	gebrandschilderde glasramen (12x)	verschillende heiligen

2.4.2.3 Bouwfysische toestand

Het laatste inspectierapport van Monumentenwacht dateert van 2024. Het rapporteert een matige toestand van het gebouw met mogelijk aanzienlijke gevolgschade.

2.4.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk maakt samen met de ernaast liggende pastorie deel uit van een beschermd dorpsgezicht (beschermingsbesluit van 15-05-2000).

Achter het kerkhof beschikt de kerkfabriek over grond voor uitbreiding van het kerkhof (in 2024 in erfpacht gegeven aan de gemeente voor 15 jaar) en naast de pastorie heeft de gemeente een kleuterschool gebouwd op de grond van de kerkfabriek (erfpacht). Hier bevindt zich ook een bushalte. De kerk, kerkhof, pastorie, school, grond achter de kerk vormen één geheel dat bepalend is voor het dorpsgezicht. De pastorie werd in 2024 verkocht aan particulieren.

Op 100m van de kerk bevindt er zich een moderne goed uitgeruste ontmoetingsruimte/feestzaal (De Velpe), eigendom van de gemeente.

2.4.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De kerk is buiten gebruik gesteld voor de eredienst en wordt drie dagen per week open gesteld voor het publiek en heel beperkt verwarmd.

Kerkgebruik door derden:

- Concerten
- Tentoonstellingen
- Bezoek wandelaars, fietsers

In 2025 wordt er een waarderingstraject gepland voor de roerende goederen in de kerk met het oog op een desaffectatie. De kerk is eigendom van de gemeente.

2.5 Kapel Onze-Lieve-Vrouw

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.5.1 Identificatie

Naam kerk:	Onze-Lieve-Vrouw kapel
Ligging:	Lovenjoelsestraat, 3360 Bierbeek (aan de rotonde)
Eigenaar:	Kerkfabriek Bierbeek, maar gedesaffecteerd (in 2018) en in erfpacht gegeven aan de gemeente Bierbeek voor 99 jaar.
Bescherming:	Niet beschermd

2.5.2 Beschrijving

2.5.2.1 Cultuurhistorische waarde

Stichting en erkenning: 2 juli 1911 (met toestemming van de Diocesane Overheid en van de Provincie Brabant op 21 december 1911) op voorwaarde dat de kapel aan de kerk verbonden blijft.

Wijding en inzegening: 8 september 1912 door pastoor-deken Jean-Henri Jacops.

De volledige geschiedenis van de kapel staat beschreven in een publicatie (ISBN/978-94-6190-141-5) van Gaby Evers, ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de kapel.

De kapel is in 2018 profaan verklaard en 2022 verbouwd en uitgebreid met een sanitaire ruimte.

2.5.2.2 Architecturale mogelijkheden

Het betreft een zeer eenvoudige kapel, gelegen in een op het gewestplan blauw ingekleurd gebied (zone met ruimte voor gemeenschapsvoorzieningen).

De kapel is nu verbouwd tot een **multifunctionele zaal**.

De voornaamste kunstwerken in de kapel waren het barokke hoogaltaar (1660-1670), dat in 1995 van de Sint-Hilariuskerk naar de kapel werd overgebracht, en de elf kunstglasramen in neogotische stijl, die in 1957 werden gemaakt door het kunstatelier J. Van Averbeké uit Kortenberg.

Het altaar bevindt zich nu in de sacristie van Bierbeek (St-Hilarius kerk).

De glasramen zijn door de gemeente verwijderd en opgeslagen in hun magazijn.

2.5.2.3 Bouwfysische toestand

Recent grondig verbouwd door de gemeente.

2.5.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kapel vormt het ontmoetingscentrum van de plaatselijke gemeenschap van het gehucht de Bremt. Ook de jaarlijkse kermis vindt plaats rond de kapel.

2.5.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Multifunctionele zaal die door de gemeente verhuurd wordt als feestzaal en ontmoetingsruimte.

3 Procesverloop kerkenplan

Het kerkenbeleidsplan (KBP) van elke gemeente dient tussen 1 januari en 30 juni 2025 opnieuw goedgekeurd te worden door gemeente en bisschop. We vertrekken vanuit de lokale pastorale prioriteiten. Op basis daarvan zijn al twee van de vier kerken buiten gebruik gesteld voor de eredienst.

De plannen werden door de kerkfabriek eerst afgetoetst met de parochie en vervolgens ook met de bisschop, wiens goedkeuring immers nodig is voor een geldig KBP. In de eerste helft van 2025 werden de gesprekken met de gemeente gevoerd.

Het goedgekeurde kerkenbeleidsplan dient dan als basis voor het meerjarenplan 2026-2031 van de kerkfabriek en dat van de gemeente.

4 Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik van onze parochiekerken

Momenteel gaan er zowel in de Heilig Kruiskerk als de Sint-Hilariuskerk kerkelijke vieringen door. Na de corona-epidemie hebben we een dalende evolutie in het aantal kerkgangers genoteerd. We weten niet of deze trend zich zal doorzetten, temeer omdat deze ook beïnvloed wordt door andere evoluties die we zelf niet in de hand hebben: wat gebeurt er met de religieuze ordes die nu nog vieringen aanbieden op het grondgebied Bierbeek (De Bron, Sint Kamillus)? Wat gebeurt er met het aanbod aan vieringen in naburige gemeenten (i.h.b. Haasrode)? Daarom voorzien we voor de komende zes jaar geen wijziging in het aanbod van vieringen vanuit onze parochie zelf.

De Sint-Hilariuskerk bouwen wij verder uit tot die plek waar christenen samenkomen om te bidden en te vieren. Het is ook een pastorale beleidsoptie om op één plaats een vitale gemeenschap verder uit te bouwen tot een zondagsgemeenschap. Dat wil zeggen dat hier elke zondag een viering is.

Sacramenten worden toegediend op deze plaats. Het gebeurt al met de eerste communie en het vormsel.

De Heilig-Kruiskerk blijft de komende zes jaar behouden voor de zaterdagavondvieringen, drie maal per maand.

De plaatselijke kerkgemeenschap zorgt nu voor deze kerk en zorgt dat de kerk in orde blijft, onderhouden wordt. Omdat deze kerk in goede staat is, kan ze op termijn (mee) gebruikt worden door andere confessies of denominaties, mits duidelijke en noodzakelijke afspraken.

Naast het liturgisch gebruik van de twee kerken kunnen beide kerken ook gebruikt worden voor andere activiteiten, op voorwaarde dat zij in overeenstemming zijn met het spirituele en religieuze karakter. De eindverantwoordelijkheid ligt hiervoor bij de parochieploeg en de pastoor.

Voor de Heilig-Kruiskerk zien we meer mogelijkheden dan voor de Sint-Hilariuskerk.

- We denken aan de tentoonstelling van de kunstroute vorig jaar, waardoor de Heilig Kruiskerk twee weken niet beschikbaar was voor de eredienst. Mits tijdige en nodige afspraken kan dit ook in de toekomst.
- Momenteel oefenen drie koren in de Heilig-Kruiskerk.
- Tijdens de vakantie is er 1 keer per week aan de poort van de kerk het initiatief Kerkpoortzangers.

Voor de valorisatie van de Sint-Hilariuskerk zijn andere bestemmingen in de komende zes jaar eerder occasioneel, want de eredienst heeft altijd voorrang. Maar evenementen zoals een orgelconcert, repetities van koren en harmonie, opname van cd's en samenkomsten van 'de ridders van hertog Jan' en andere, zijn altijd bespreekbaar.

Het is de bedoeling twee van de vier kerken in beheer bij de kerkfabriek, namelijk die van Opvelp en Lovenjoel, in 2025 te desaffecteren. Deze kerken zijn eigendom van de gemeente.

Een werkgroep van de gemeente met vertegenwoordigers van parochie, kerkfabriek en lokale Erfgoedraad is sinds 2021 actief om een herbestemming te zoeken voor deze kerken zonder concreet resultaat tot op heden. Voor de kerk van Opvelp is er in 2022 met een aantal geselecteerde deskundigen overleg geweest. Voor de kerk van Lovenjoel werden externe consultants ingeschakeld zoals Parcum en Avansa, die een parti-

cipatietraject hebben uitgevoerd met bevraging van de inwoners. Dit leverde een twaalfstal ideeën op maar geen breed gedragen visie op de herbestemming. Men zou uit deze studie kunnen concluderen dat de participerende inwoners een gemeenschapsfunctie voor ogen hebben.

Uit het waarderingstraject van de roerende goederen blijkt dat het Agentschap Onroerend Erfgoed veel objecten in de kerk wil behouden zoals hoofdaltaar, biechtstoel, kruisweg, schilderijen, ...

Dit beperkt uiteraard de mogelijke herbestemmingen.

De gemeente is op dit ogenblik niet op zoek naar extra ruimte voor publieke dienstverlening. De gemeentelijke diensten zijn gevestigd in een nieuwbouw naast een goed uitgebouwd vrijetijdscentrum (CC de borre) met sportinfrastructuur. Elke deelgemeente heeft een kleinere feestzaal ter beschikking.

Nevenbestemmen in de ruimte, m.a.w. het opdelen van de kerken lijkt niet opportuun wegens te kleine kerken en te hoge kosten. Bierbeek beschikt immers, zoals eerder gezegd, al over een aantal gemeentelijke of parochiale zalen, waardoor er geen nood is om kerken op te delen.

De kerkfabriek stelt niettemin voor dat de gemeente in 2025 een bestemming formuleert voor de twee buiten gebruik gestelde kerken.

Voor de kerk van Korbeek-Lo (eigendom van de kerkfabriek) voorziet men gedurende het volgende meerjarenplan geen grote wijziging. Een onttrekking aan de eredienst is een mogelijkheid op de langere termijn.

4.1 MJP 2020-2025:

De kerken van Opvelp en Lovenjoel worden gedesaffecteerd. De kerk van Korbeek-Lo blijft in gebruik voor de eredienst en nevenactiviteiten.

De desaffectaties zullen een gunstige invloed hebben op de exploitatierekening en de werkbelasting op de kerkraad.

4.2 MJP 2026-2031:

In deze periode zien wij geen grote veranderingen meer. Een verkoop van de oude pastorie van Korbeek-Lo kan dan ook overwogen worden op voorwaarde dat een goede oplossing gevonden wordt voor de gemeenschapsfunctie (vergaderzaal voor parochiale verenigingen) die ze nog heeft en voor het kerkarchief.

4.3 MJP 2032-2037:

In deze periode kan bekeken worden of een desaffectatie en herbestemming van de kerk van Korbeek-Lo zich opdringt. Het aantal kerkgangers en vieringen zal hiervoor doorslaggevend zijn. Ook de toestand van het kerkhof errond zal een invloed hebben op een mogelijke herbestemming.

4.4 Samenvatting

Een aantal sporadische nevenactiviteiten in de tijd buiten beschouwing gelaten zou de planning er voor alle kerken samen er als volgt uitzien:

	MJP 2020-2025	MJP 2026-2031	MJP 2032-2037
Bremtkapel	Herbestemd		
Korbeek-Lo	Nevenactiviteit	Eredienst met valorisatie	Mogelijke herbestemming
Lovenjoel		Te herbestemmen	
Opvelp		Te herbestemmen	
Bierbeek	Zondagskerk	Zondagskerk Eredienst met valorisatie	Zondagskerk

We zullen echter dit kerkenbeleidsplan actualiseren en aanpassen aan het **pastoraal plan** indien dat wordt gewijzigd.

5 Financiële aspecten

5.1 Exploitatiekosten van de kerkfabrieken

De kerkfabriek Sint-Ermelindis, de fusie van de kerkfabrieken van Lovenjoel, Korbeek-Lo, Opveld en Bierbeek, is zelfbedruipend geweest de voorbije jaren. Dankzij het desaffacteren van twee kerken zal de kerkfabriek wellicht zelfbedruipend kunnen blijven.

5.2 Investeringskosten van de kerkfabrieken

De kerken van Bierbeek, Opveld en Lovenjoel zijn eigendom van de gemeente, met als gevolg dat de investeringen door de gemeente moeten gedragen worden, voor tenminste 34% na aftrek van de gewestelijke subsidies die maximaal 80% bedragen (van de investeringskosten exclusief BTW). Hetzelfde geldt voor de beschermde pastorie in Bierbeek, alhoewel de subsidies hiervoor minder ruim zijn.

De kerk van Korbeek-Lo is eigendom van de kerkfabriek. Door de recente restauratie zullen er normaal gezien geen grote investeringen meer nodig zijn de volgende 12 jaren. De toekomstige investeringen zullen voor maximaal 66% door het gewest gedragen worden en de rest door de kerkfabriek.

De kerkfabriek beschikt verder op een privaat patrimonium, waaronder 3 huizen, 3 assistentiewoningen en de beschermde pastorie van Korbeek-Lo. Deze laatste kan gezien zijn bescherming en ouderdom leiden tot mogelijk relatief hoge investeringskosten, die niet in verhouding staan tot de huuropbrengst. Een verkoop hiervan zou, financieel gezien, een rationele keuze zijn. Er moet dan wel een plaats gevonden worden voor het archief dat zich nu in de pastorie bevindt. Ook wordt de pastorie nog gebruikt als parochiezaal in Korbeek-Lo.

6 Slotbeschouwingen

Om verdere aftakeling van de kerken en hun inboedel te vermijden worden de kerken van Opvelp en Lovenjoel zo snel mogelijk gedesaffecteerd en in beheer genomen door de gemeente. De gemeente kan de kerken op korte termijn opnemen in haar verhuur van zalen en gemeenschapsruimtes.

Het is dan aan het gemeentebestuur om met meer concrete plannen te komen voor deze twee kerken, wat betreft aanpassingen van infrastructuur en onderhoud/investeringen. Het is aan het gemeentebestuur om deze kerken een plaats te geven in hun patrimonium of er zich op langere termijn van te ontdoen.

De parochie heeft voldoende aan de twee overblijvende kerken.

Getekend Bierbeek,2025.

Kerkfabriek Sint-Ermelindis Bierbeek

Herman Boogaerts
Voorzitter

Johannes Adriaenssen
Secretaris

Pastoraal Bierbeek

Stefaan Callebaut
Pastoor

.....
Verantwoordelijke voor het tijdelijke ????